

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

12 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 12 września 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej J.J.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 29 marca 2022 r., I AGa 5/22,

w sprawie z powództwa J.J.

przeciwko P. spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

1. oddala skargę kasacyjną,

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych w przypadku opóźnienia, rozpoczynającego bieg po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi odpisu niniejszego wyroku.

Paweł Grzegorzczak Dariusz Dończyk Dariusz Zawistowski
(M.M.)

UZASADNIENIE

Powód J.J. w pozwie przeciwko P. S.A. domagał się zasądzenia kwoty 97.020,25 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że jako architekt zawarł umowę z inwestorem, który odstąpił od umowy. Powód zwrócił inwestorowi otrzymane wynagrodzenie i następnie wystąpił do pozwanego o zwrot tego świadczenia na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności powoda, który odmówił spełnienia żądania powoda.

Wyrokiem z dnia 10 listopada 2021 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo. Ustalił, że ochrona ubezpieczeniowa powoda na podstawie umowy generalnej z dnia 2 marca 2011 r., zawartej z pozwanym, realizującej przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów i inżynierów budownictwa (Dz.U. nr 220, poz.2174), nie obejmuje roszczeń z tytułu zwrotu świadczenia na podstawie art. 494 § 1 k.c., wynikających z prawomocnego nakazu zapłaty przeciwko powodowi, albowiem nie jest to szkoda podlegająca indemnizacji w ramach takiego ubezpieczenia. W ocenie Sądu pierwszej instancji powództwo nie było uzasadnione również z tego względu, że ubezpieczenie nie obejmuje szkody wyrządzonej przez podwykonawcę ubezpieczonego, a tak było w przypadku żądania powoda. Ponadto powód zgłosił szkodę z opóźnieniem, w związku z czym jego roszczenie jest także przedawnione. Ponadto § 9 ust.2 ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wyłącza odpowiedzialność z tytułu roszczeń wynikających z odstąpienia od umowy.

Jako podstawę wyroku oddalającego powództwo Sąd Okręgowy wskazał art. 822 § 1 i 2 k.c. w zw. z art.494 § 1 k.c. i § 2 ust.1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów i inżynierów budownictwa (Dz.U. Nr 220, poz.2174) oraz § 6 ust.1 i 2 ist.1 pkt 5 i § 6 ust.1 Umowy Generalnej.

Wyrokiem z dnia 29 marca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację powoda. Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne, których dokonał

Sąd pierwszej instancji, uznając, że są one wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy i dokonania oceny zasadności apelacji powoda.

Sąd drugiej instancji uznał za bezzasadny zarzut naruszenia art. 471 w zw. z art. 361 § 2, art. 494 § 1 i art. 822 § 1 k.c. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów i inżynierów budownictwa oraz § 2 ust.1 pkt 5 i § 6 ust. 1 umowy generalnej. Wskazał, że zawarcie umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej nie wyłącza odpowiedzialności cywilnej sprawcy (ubezpieczonego). Ochroną jest objęty jedynie majątek ubezpieczonego przed uszczerbkiem, jaki w nim może zostać wywołany przez konieczność zapłaty odszkodowania, a ubezpieczyciel wykonuje za ubezpieczonego jego zobowiązanie. Ubezpieczyciel jest obowiązany do pokrycia szkody poprzez wypłatę stosownego odszkodowania. Jeżeli ubezpieczyciel tego obowiązku nie wykonuje, zaś ubezpieczony z własnych środków wypłaca należne poszkodowanemu odszkodowanie, to po stronie ubezpieczonego powstaje wówczas odrębne roszczenie wobec ubezpieczyciela o zwrot wydatków w postaci świadczenia na rzecz zaspokojenia roszczeń odszkodowawczych poszkodowanego, do których poniesienia zobowiązany był ubezpieczyciel.

Sąd Apelacyjny ocenił, że Sąd pierwszej instancji uznał zasadnie, iż *in concreto* powód nie wypłacił poszkodowanemu (inwestorowi) odszkodowania z tytułu poniesionej szkody, lecz zwrócił spełnione przez jego kontrahenta świadczenie na podstawie art. 494 § 1 k.c. Powoduje to, że ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności wobec ubezpieczonego na podstawie Umowy Generalnej i rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów i inżynierów budownictwa. Według § 2 ust.1 tego rozporządzenia, ubezpieczeniem OC jest objęta odpowiedzialność cywilna architektów oraz inżynierów budownictwa za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, w zakresie posiadanych uprawnień budowlanych.

Zgodnie z § 6 ust. 1 Umowy Generalnej, przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody wyrządzone poszkodowanemu zaistniałe w okresie ubezpieczenia. Z § 2 ust.1 pkt 5 Umowy Generalnej natomiast wynika, że szkodą jest poniesione przez poszkodowanego rzeczywiste straty i utracone korzyści powstałe w związku z wykonywaniem przez ubezpieczonego samodzielnych funkcji technicznych w zakresie posiadanych uprawnień budowlanych lub w przypadku pozostałych ubezpieczeń powstałych na skutek działania lub zaniechanie osób zatrudnionych przez ubezpieczonego zgodnie z warunkami ubezpieczenia.

Strona, która odstępuje od umowy może żądać nie tylko zwrotu tego co świadczyła, lecz również naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania przez drugą stronę (art. 494 § 1 k.c.). Przyjmuje się, że są to dwa niezależne roszczenia strony, która odstępuje od umowy wzajemnej i tylko z roszczeniem odszkodowawczym (art. 494 § 1 in fine k.c.) wiąże się szkoda. W przypadku roszczenia o zwrot spełnionego świadczenia nie chodzi zatem o pokrycie szkody, lecz o uzyskanie spełnionego świadczenia (restytucja), przez co bliższe jest ono bezpodstawnemu wzbogaceniu, chociaż nim nie jest. Powód, jako ubezpieczony, zwracając swojemu kontrahentowi (inwestorowi) wynagrodzenie na podstawie art. 494 § 1 k.c. nie pokrył szkody, gdyż jest to rodzajowo inne świadczenie. Gdyby powód miał z tego tytułu roszczenie zwrotne do ubezpieczyciela, oznaczałoby to, że w rzeczywistości ubezpieczyciel gwarantuje ubezpieczonemu uzyskanie wynagrodzenia, a nie to było celem umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej powoda. Ubezpieczyciel odpowiada bowiem wyłącznie za szkody wyrządzone przez ubezpieczonego. W przeciwnym razie ubezpieczony byłby wzbogacony uzyskując od ubezpieczyciela nienależne mu wynagrodzenie. Fakt, że ostatecznie powód poniósł szkodę (uszczerbek majątkowy spowodowany odstąpieniem od umowy) w wyniku spełnienia roszczeń przysługujących inwestorowi na podstawie prawomocnego nakazu zapłaty, dla odpowiedzialności ubezpieczyciela jest irrelewantne, ponieważ powód nie zaspokoił roszczenia odszkodowawczego swojego kontrahenta, tylko zwrócił mu jego świadczenie na podstawie art. 494 § 1 k.c.

Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody ubezpieczonego, lecz szkody innych osób, którym ubezpieczony wyrządził szkodę. Art. 822 k.c. generalnie wyłącza możliwość traktowania poszkodowanego jako ubezpieczonego. Zgodnie z treścią art. 822 k.c., w przypadku naprawienia szkody majątkowej i niemajątkowej (krzywdy) przez samego ubezpieczonego, ubezpieczyciel jest obowiązany zwrócić ubezpieczonemu taką kwotę, jaką sam byłby obowiązany zapłacić poszkodowanemu w razie skierowania do niego żądania wypłaty odszkodowania. Skoro więc pozwany ubezpieczyciel nie odpowiada za zwrot świadczenia na podstawie art. 494 § 1 k.c., które nie jest związane z odpowiedzialnością odszkodowawczą ubezpieczonego i szkodą, to tym samym roszczenie powoda nie jest usprawiedliwione. Było to wystarczające dla oddalenia powództwa, zatem dalsze argumenty Sądu *a quo*, dotyczące przedawnienia i kwestii momentu powstania szkody po stronie powoda, którą skarżący słusznie wiąże z prawomocnym nakazem zapłaty, wykonania umowy przez podwykonawcę powoda i wykładnia ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej w relacji do umowy generalnej (*lex specialis - lex generali*), nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia apelacji. W związku z tym, zbędna była ocena pozostałych zarzutów apelacji. Należało jednak uwzględnić, że także warunki określone w § 24 umowy generalnej wyłączały w tym przypadku odpowiedzialność ubezpieczyciela, wobec odwołania się *expressis verbis* do ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w których przewidziano, że ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje m.in. roszczeń z tytułu odstąpienia od umowy (§ 9 ust. 2).

Powód w skardze kasacyjnej zarzucił naruszenie prawa materialnego, art. 494 § 1 k.c. Wniósł o uchylenie zaskarżanego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżanego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w gdańsku do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 45 ust. 1 Konstytucji gwarantuje każdemu prawo do rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Podobną gwarancję zawiera art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Orzekanie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony na mocy ustawy stanowi podstawę prawa do rzetelnego procesu, które należy do praw podstawowych jednostki. Nakłada

to na każdy sąd obowiązek zbadania z urzędu, czy jego skład nie stoi na przeszkodzie zapewnieniu stronom postępowania realizacji prawa do rzetelnego procesu. Dla dokonania oceny, czy określony skład sądu spełnia wskazane wyżej wymogi pozwalające uznać go za sąd, kluczowe są kryteria obejmujące podstawę prawną jego działania, w tym sposób, w jaki skład sądu został utworzony.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) każde państwo członkowskie, kształtując samodzielnie strukturę organów wymiaru sprawiedliwości, powinno zapewnić, by organy orzekające – jako „sądy” w rozumieniu prawa Unii – w kwestiach związanych ze stosowaniem lub wykładnią tego prawa odpowiadały wymogom skutecznej ochrony prawnej, w tym zwłaszcza wymaganiu niezawisłości i ustanowienia na podstawie ustawy. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w ślad za judykaturą Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na tle art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie, dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r., nr 61, poz. 284, dalej – „EKPCz”), wskazuje się, że wymaganie ustanowienia sądu na podstawie ustawy odnosi się nie tylko do podstawy prawnej funkcjonowania sądu jako organu władzy publicznej, lecz także konkretnego składu orzekającego. Wymaga to uwzględnienia wszystkich przepisów prawa krajowego, które mogą rzutować na to, że uczestnictwo w składzie orzekającym konkretnych sędziów jest nieprawidłowe (por. np. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 26 marca 2020 r., *Simpson/Rada i HG/Komisja*, C-542/18 RX-II i C-543/18 RXII, z dnia 6 października 2021 r., C-487/19, *W.Ż.*, z dnia 29 marca 2022 r., C-132/20, *Getin Noble Bank S.A.*). Dotyczy to również przepisów regulujących przydział spraw i kształtowanie składów orzekających w konkretnych sprawach (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 listopada 2024 r., C-197/23, *S.*). W taki sam sposób należy rozumieć wymagania wynikające z art. 45 ust. 1 Konstytucji, mimo pewnych różnic w ujęciu gwarancji prawa do sądu w art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 EKPCz i art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (KPP UE). Standard ustanowiony w tych regulacjach jest bowiem zbieżny, a w pracach nad projektem Konstytucji przyjęto, że poziom gwarancji przewidziany w tej mierze w przyszłej konstytucji nie powinien być niższy niż w ratyfikowanych przez Polskę umowach

międzynarodowych (por. Biuletyn Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego nr XV, s. 77, nr XXXVII, s. 98 i nr XXXIX, s. 48 i n.).

Wymagało zatem uwzględnienia, że zarządzenie Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej z dnia 30 maja 2025 r. dotyczące wyznaczenia składu orzekającego, zostało na podstawie art. 80 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, jedn. tekst: Dz. U. z 2024 r., poz. 622 (dalej – „u.SN”) wydane przez osobę powołaną na stanowisko Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej z dniem 1 października 2024 r., mimo:

1. objęcia urzędu sędziego Sądu Najwyższego po przeprowadzeniu postępowania nominacyjnego z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3, dalej – „ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r.”), którego kształt i przebieg naruszał przepisy Konstytucji i konsekwencje prawomocnych orzeczeń sądowych w stopniu uzasadniającym uchylenie prawomocnym wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 maja 2021 r., II GOK 2/18, kończącej to postępowanie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr 330/2018 z dnia 28 sierpnia 2018 r., przez co oparty na tej uchwale akt powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego został *ex post* pozbawiony podstawy w postaci wymaganej w art. 179 Konstytucji uchwały Krajowej Rady Sądownictwa obejmującej wniosek o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego (por. uchwała połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2024 r., II PSKP 21/23, OSNP 2024, nr 12, poz. 117 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2019 r., III CZP 25/19,

- z dnia 2 września 2021 r., III CZP 11/21 i z dnia 23 września 2022 r., III CZP 43/22);
2. uczestniczenia w zgromadzeniu sędziów Izby Cywilnej zwołanym na dzień 10 września 2024 r. w celu dokonania wyboru kandydatów na stanowisko Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej (dalej – „zgromadzenie”) wyłącznie osób powołanych do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego z rażącym naruszeniem prawa, w okolicznościach takich samych bądź zbliżonych do określonych powyżej, których uczestnictwo w składach orzekających Sądu Najwyższego, z racji wadliwości powołania, prowadzi do systemowego pozbawienia stron prawa do rozpoznania sprawy przez niezależny, bezstronny i niezawisły sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz (por. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*) i art. 47 KPP UE w związku z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE (por. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 21 grudnia 2023 r., C-718/21, *LG* i z dnia 7 listopada 2024 r., C-326/23, *Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*);
3. przewodniczenia zgromadzeniu przez osobę wskazaną uznaniową decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej podjętą na podstawie art. 13 § 3 u.SN, który to przepis w sposób oczywisty narusza zasadę trójpodziału władz (art. 10 Konstytucji) i konstytucyjnie gwarantowaną niezależność i autonomię organizacyjną Sądu Najwyższego względem organów władzy wykonawczej (art. 173 Konstytucji), jak również mimo uchylenia przez Prezesa Rady Ministrów w dniu 9 września 2024 r. kontrasygnaty (art. 144 ust. 2 Konstytucji) udzielonej uprzednio wobec postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 sierpnia 2024 r. (M.P. poz. 799) w sprawie wyznaczenia przewodniczącego zgromadzenia sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego;
4. zwołania zgromadzenia przez sędzię Sądu Najwyższego Joannę Misztal-Konecką, która w poprzedniej kadencji została powołana na stanowisko

Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej, mimo że postępowanie prowadzące do wyłonienia kandydatów na to stanowisko zostało przeprowadzone wadliwie, przy sprzeciwie ówczesnej większości sędziów Izby Cywilnej, na podstawie rozwiązań ustawowych rażąco naruszających zasadę odrębności i niezależności władzy sądowniczej (art. 173

Konstytucji),

z pominięciem uchwały zgromadzenia sędziów Izby Cywilnej z dnia 29 czerwca 2021 r. odraczającej zgromadzenie wyborcze i w sposób, który uniemożliwiał większości sędziów Izby Cywilnej wybór kandydatów cieszących się poparciem niezbędnym do sprawowania tego urzędu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2022 r., III CZP 43/22 i z dnia 3 kwietnia 2023 r., II CSKP 501/22).

Sytuacja, w której ustawowe uprawnienia przewidziane dla Prezesa Sądu Najwyższego, w tym dotyczące działalności orzeczniczej izby Sądu Najwyższego, takie jak kształtowanie składów orzekających w konkretnych sprawach (art. 80 § 1 u.SN), są realizowane przez osobę powołaną na stanowisko Prezesa Sądu Najwyższego w przedstawionych powyżej okolicznościach, ma charakter nadzwyczajny i powoduje nieskuteczność czynności o charakterze jurysdykcyjnym, w tym zarządzeń i innych aktów podejmowanych przez wadliwy obsadzony organ Sądu Najwyższego, którym jest Prezes Sądu Najwyższego (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2023 r., II CSKP 1588/22 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2023 r., III CZP 1/22, w których zwrócono uwagę na konsekwencje pełnienia funkcji kierowniczych w Sądzie Najwyższym, w tym funkcji Prezesa Sądu Najwyższego, przez osoby wadliwie powołane do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego w postępowaniu toczącym się z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r.).

W przypadku zarządzeń o wyznaczeniu składu orzekającego dokonywana *de lege lata* ocena wpływu tej wadliwości na dopuszczalność merytorycznego rozpoznania sprawy przez obsadzony w ten sposób skład orzekający Sądu Najwyższego musi jednak uwzględniać ryzyko rzeczywistego oddziaływania wadliwego wyznaczenia składu orzekającego na spełnienie wymogu zapewnienia

stronom prawa do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą, w przypadku, gdy sędziowie tworzący skład sądu zastali prawidłowo powołani do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego oraz uwzględniać konieczność realizowania przez Sąd Najwyższy jego konstytucyjnych i ustawowych funkcji w sferze ochrony prawnej w obliczu kryzysowej sytuacji w wymiarze sprawiedliwości, w tym zwłaszcza zapewnienia stronom prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie (art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 EKPCz i art. 47 KPP UE). Należało to uwzględnić, mimo strukturalnego charakteru i wagi problemu nieprawidłowej obsady organów Sądu Najwyższego, w tym stanowiska Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej, wynikającego zarówno z wadliwości postępowań nominacyjnych na stanowiska sędziowskie w Sądzie Najwyższym prowadzonych z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., jak i wadliwości postępowania, w którym dokonano wyboru kandydatów na stanowisko Prezesa Sądu Najwyższego.

Uwzględniając również, że strony zostały prawidłowo zawiadomione o składzie orzekającym i nie zgłosiły zastrzeżeń wobec tego składu orzekającego Sądu Najwyższego oraz niezawisłości i bezstronności jego członków, Sąd Najwyższy uznał, iż nie było przeszkód do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Apelacyjny ocenił prawidłowo, że art. 494 k.c. przewiduje dla strony odstępującej od umowy dwa odrębne roszczenia tj. roszczenie o zwrot świadczenia spełnionego przez odstępującego od umowy oraz roszczenie odszkodowawcze. Powód formułując żądanie pozwu wskazał jednoznacznie, że zwrócił swojemu kontrahentowi (zamawiającemu) kwotę odpowiadającą wysokości otrzymanego wynagrodzenia. Podniósł, że w tym zakresie został wydany przeciwko powodowi nakaz zapłaty. Powód nie twierdził także, że jego kontrahent poza żądaniem zwrotu własnego świadczenia domagał się naprawienia szkody. Brak zatem podstaw by przyjąć, że świadczenie spełnione przez powoda mogło być traktowane jako zapłata dokonana na poczet odszkodowania obejmującego naprawienie szkody będącej następstwem działań powoda, które stanowiły podstawę odstąpienia od umowy przez zamawiającego.

Sąd Apelacyjny trafnie podkreślił również, że ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej (w przypadku powoda jego odpowiedzialności jako architekta) nie obejmuje własnych uszczerbków majątkowych ubezpieczonego, lecz obejmuje szkody wyrządzone przez ubezpieczonego innym osobom. Nie ulega zaś wątpliwości, że taki charakter miała umowa zawarta przez strony. Wskazuje na to nie tylko treść umowy, ale również wskazana w niej podstawa zawarcia umowy ubezpieczenia, odwołująca się do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r., w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów oraz inżynierów budownictwa (Dz. U. Nr 220, poz. 2174). Wymaga także podkreślenia, że w przypadku odpowiedzialności ubezpieczyciela wywodzonej z umowy ubezpieczenia o zakresie jego odpowiedzialności decyduje przedmiot umowy. Z § 2 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia wynika, że ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej architektów są objęte szkody wyrządzone w następstwie ich działań związanych z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych.

Umowa ubezpieczenia zawarta przez strony przewidywała, że ubezpieczyciel zobowiązał się do udzielenia ochrony ubezpieczeniowej jedynie w zakresie szkód wyrządzonych przez powoda w związku z jego działalnością zawodową, a w szczególności projektowaniem architektonicznym wszelkich obiektów budowlanych. Koresponduje z tym odesłanie do ogólnych warunków, w których przewidziano wprost wyłączenia od odpowiedzialności za określone rodzaje szkód, w tym odpowiedzialność za szkodę wynikającą z odstąpienia od umowy (§ 9 ust. 2 o.w.u.).

Z tych względów trafna była ocena Sądu Apelacyjnego, że wskazane przez powoda okoliczności uzasadniające żądanie pozwu, związane ze zwrotem przez powoda otrzymanego świadczenia na skutek odstąpienia od umowy zamawiającego, nie dawały podstaw do stwierdzenia, iż pozwany nie wykonał ciążącego na nim w tym zakresie obowiązku wypłaty odszkodowania na podstawie umowy ubezpieczenia łączącej strony. Skarga kasacyjna była zatem pozbawiona uzasadnionych podstaw i podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 par. 1 k.p.c. w zw. z art. 391 par. 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Paweł Grzegorzczak

Dariusz Dończyk

Dariusz Zawistowski

(M.M.)

[a.ł]